

नेपाल राजपत्र

भाग ४

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड १६] काठमाडौं, ज्येष्ठ १६ गते २०२६ साल [अतिरिक्ताङ्क ६

श्री ५ महाराजाधिराजका प्रमुख सचिवालय

राजदरवारको

सूचना

राजगुरुज्यू तथा मूल पुरोहितको व्यवस्था सम्बन्धी नियमावली

राजगुरुज्यू तथा मूल पुरोहितहरूको नियुक्ति, योग्यता तथा आचरण इत्यादिका सम्बन्धमा अझ बढी सामयिक र नियमबद्ध व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले मन्त्रिपरिषद्को सल्लाह अनुसार श्री ५ महाराजाधिराजबाट यो नियमावली बनाइबक्सेको छ ।

१. परिभाषा:- यो नियमावलीमा-

- (क) "समिति" भन्नाले नियम ७ बमोजिम गठन भएको समितिलाई जनाउँछ ।
- (ख) "राजगुरुज्यू" भन्नाले नियम २ बमोजिम नियुक्त भएका बडागुरुज्यू तथा नायब बडागुरुज्यूलाई जनाउँछ ।
- (ग) "मूल पुरोहित" भन्नाले नियम २ बमोजिम नियुक्त भएका मूल पुरोहितलाई जनाउँछ ।

(१)

28

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

२. राजगुरुज्यू तथा मूल पुरोहितको नियुक्ति:- (१) श्री ५ महाराजाधिराजबाट उपयुक्त सम्झी बक्सेमा समितिसंग परामर्श गरी देहायका राजगुरुज्यू तथा मूल पुरोहितको नियुक्ति गरिबक्सने छ:-

- (क) बडागुरुज्यू एक - - - १
- (ख) नायब बडागुरुज्यू एक- १
- (ग) मूल पुरोहित दुइ - - - २

(२) उप-नियम (१) बमोजिम नियुक्त भएका दुइ जना मूल पुरोहित प्रत्येकले पाँच पाँच वर्षको आलो पालो गरी परम्परा अनुसार राज परिवारमा परिआउने मूल पुरोहितको काम गर्नेछन् ।

३. राजगुरुज्यू तथा मूल पुरोहित हुन आवश्यक योग्यता:- (१) देहायको योग्यता भएको कुनै व्यक्ति बडा गुरुज्यू वा नायब बडागुरुज्यूको पदमा नियुक्त हुन सक्नेछ-

- (क) नेपालको जन्मसिद्ध नागरिक, ब्राह्मण तथा हिन्दू धर्मावलम्बी भएको,
- (ख) श्री ५ को सरकारबाट स्वीकृत वा कुनै विख्यात शिक्षण संस्थानबाट संस्कृतमा कस्तीमा स्नातकको उपाधी प्राप्त गरेको,
- (ग) उच्च नैतिक आचरण र यथाशक्य नेपाली समाजमा ख्याती प्राप्त भएको,
- (घ) राजनीतिमा नलागेको,
- (ङ) स्वस्थ र कुनै अङ्गभङ्ग नभएको र
- (च) बडा गुरुज्यूका हकमा कस्तीमा ४० वर्ष र नायब बडागुरुज्यूका हकमा कस्तीमा ३५ वर्ष उमेर पुगेको ।

(२) देहायको योग्यता भएको कुनै व्यक्ति मूल पुरोहितको पदमा नियुक्त हुन सक्नेछ:-

- (क) नेपालको जन्मसिद्ध नागरिक, ब्राह्मण तथा हिन्दू धर्मावलम्बी भएको,
- (ख) श्री ५ को सरकारबाट स्वीकृत वा कुनै विख्यात शिक्षण संस्थाबाट संस्कृतमा कस्तीमा स्नातकको उपाधी प्राप्त गरेको,
- (ग) उच्च नैतिक आचरण र यथाशक्य नेपाली समाजमा ख्याती प्राप्त भएको,
- (घ) राजनीतिमा नलागेको,
- (ङ) स्वस्थ र कुनै अङ्गभङ्ग नभएको र
- (च) कस्तीमा ३० वर्ष उमेर पुगेको ।

20

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

४. राजगुरुज्यू तथा मूल पुरोहित आफ्नो कार्यभारबाट मुक्त हुने अवस्था:- (१) राजगुरुज्यू तथा मूल पुरोहित देहायका अवस्थामा आफ्नो कार्यभारबाट मुक्त हुनेछन्:-

- (क) लिखित राजीनामा श्री ५ महाराजाधिराजबाट स्वीकृत भएमा,
- (ख) शारीरिक वा मानसिक अशक्तताले गर्दा वा अन्य कुनै कारणले आफ्नो पदको कार्यभार पूरा गर्न समर्थ छैन भन्ने सम्झी बक्सी श्री ५ महाराजाधिराजबाट हटाइबक्सेमा,
- (ग) नेपालको जन्मसिद्ध नागरीक, ब्राह्मण हिन्दू धर्माबलम्बी वा उच्च नैतिक आचरण नरहेको वा समाजमा बदनाम भएको भन्ने सम्झी बक्सी श्री ५ महाराजाधिराजबाट हटाइबक्सेमा,
- (घ) अङ्गभङ्ग भएमा वा
- (ङ) ७५ वर्षको उमेर पुगेमा ।

(२) उप-नियम (१) को खण्ड (ख) र (ग) मा लेखिएको कुनै अवस्थामा कुनै राजगुरुज्यू वा मूल पुरोहितलाई निजको पदबाट मुक्त गर्नु अघि श्री ५ महाराजाधिराजबाट उच्युक्त सम्झी बक्सेमा समितिसंग परामर्श गरी बक्सनेछ ।

५. काम कर्तव्य:- (१) राजगुरुज्यू तथा मूल पुरोहितको अन्य काम कर्तव्य श्री ५ महाराजाधिराजबाट समय समयमा तोकि बक्से बमोजिम हुनेछ ।

(२) राजपरिवारमा चली आएको परम्परागत धर्म, कर्म, संस्कार र मुलुकको परम्परानुसार भइरहेको धर्म सम्बन्धी, गुठी, शिवालय, देवालय इत्यादि कुरामा गर्नु पर्ने साविक कामकाजको जिम्मा र जवाफदेही राजगुरुज्यू तथा मूल पुरोहितहरूको हुनेछ तथा समयानुसार धर्म सम्बन्धी कुरा राजपरिवार र नेपाली समाजमा बराबर वैज्ञानिक ढंगले प्रमाणित गर्नु र समय समयमा धर्म प्रचार, गोष्ठी प्रवचनद्वारा मानसिक शान्ति र सामाजिक आचरण सुधार गर्नु पनि राजगुरुज्यू तथा मूल पुरोहितहरूको कर्तव्य हुनेछ ।

६. पारिश्रमिक:- राजगुरुज्यू तथा मूल पुरोहितहरूले देहायबमोजिम पारिश्रमिक पाउने छन्:-

(क) बडागुरुज्यू मासिक	-	-	-	रु. १,५००।-
(ख) नायव बडागुरुज्यू मासिक	-	-	-	रु. १,२००।-
(ग) मूल पुरोहित मासिक	-	-	-	रु. ६००।-

३९

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

७. समिति:- यो नियमावलीबमोजिम राजगुरुज्यू तथा मूल पुरोहितहरूको नियुक्ति तथा आचरणका सम्बन्धमा श्री ५ महाराजाधिराजका जुनाइमा परामर्श दफ्तरबाट देहायका सदस्यहरूको एक समिति हुनेछ:-

(क) प्रधानमन्त्री वा प्रधानन्यायाधीश मध्ये तोकौ बक्सेको एक	-	सदस्य
(ख) श्री ५ महाराजाधिराजबाट तोकौ बक्सेको बढीमा तीन अन्य	-	सदस्य
(ग) राजसभा स्थायी समितिका सभापति	-	सदस्य

८. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:- (१) यी नियमहरूको नाम "राजगुरुज्यू तथा मूल पुरोहित सम्बन्धी नियमावली, २०२६" रहेको छ ।

(२) यी नियमहरू तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछन् ।

९. यो नियमावली लागू हुने:- (१) यो नियमावली लागू हुनु भन्दा अघि बहाल रहेका बडागुरुज्यू नायब बडागुरुज्यू तथा मूल पुरोहितहरू यो नियमबमोजिम नियुक्त भएका मानिनेछन् र निजहरूको हकमा समेत यो नियमावलीको नियम ३ र ४ लागू हुनेछ ।

(२) अन्य प्रचलित नेपाल कानून तथा लालमोहर इत्यादिमा जे सुकै लेखिएको भए तापनि यो नियमावलीमा व्यवस्था भए जति कुरामा यो नियमावली बमोजिम नै हुनेछ ।

हुकुम बक्सेबमोजिम

सरदार हंसमान सिंह

श्री ५ महाराजाधिराजको प्रमुख सचिव ।

श्री ५ को सरकारको छापाखानामा मुद्रित ।

३२
आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।